

ВІРТУАЛЬНІ НАВЧАЛЬНІ СПІЛЬНОТИ ЯК ЗАСІБ НАВЧАННЯ УЧНІВ

Очевидною і необхідною умовою для успішного життя у сучасному суспільстві є вміння на досить високому рівні володіти інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ), для можливості пошуку, опрацювання та використання інформації.

Сьогодні практично кожна сім'я має комп'ютер та підключення до мережі Інтернет, а молодь постійно його використовує. Сучасні учні з раннього віку стають обізнаними користувачами ІКТ, постійно використовують та опановують новітні інформаційні технології. Учні користуються не тільки комп'ютером, але й іншими сучасними мультимедійними пристроями з доступом до Інтернет, але використовують їх переважно з метою спілкування в соціальних мережах, розваг, перегляду відеороликів, фотографій та ін.. Тому набуває актуальності проблема знаходження способів використання новітніх інформаційних технологій для навчання та розвитку дітей в навчальному закладі та поза ним.

Інформаційні та комунікаційні технології визнані ключовими технологіями ХХІ століття, що на найближчі десятиріччя будуть основними двигунами науково-технічного прогресу. Інформатизація освіти є частиною цього глобального процесу. Проблемі інформатизації освіти в Україні присвячені дослідження багатьох науковців, зокрема, питання використання ІКТ у навчальному процесі порушуються у працях В. Бикова, О. Бондаренко, В. Заболотного, О. Міщенко, О. Пінчук, О. Шестопаля та ін.

У сучасній школі можна виділити такі шляхи використання ІКТ на уроках шкільних предметів:

- як засіб унаочнення – презентації, аудіо-, відеозаписи реальних лекцій, навчальні відеоролики, комп'ютерні моделі експериментів;
- як середовище, для здійснення віртуальних лабораторних та практичних робіт;
- як засіб для перевірки знань на уроці – тестування за допомогою комп'ютерних програм [1].

Сучасна мобільна людина вчиться і працює всюди – короткими уривками в метро, в маршрутному таксі, на дачі, в ліжку, в парку черпає невеличкими порціями різноманітну інформацію впродовж цілого дня. Тому нинішні пошуки все нових і нових каналів для навчання слід спрямовувати в сторону створення інноваційних педагогічних методик, в яких обов'язковим елементом виступають ІКТ, що можливе за рахунок **використання мобільних засобів зв'язку та створення й використання** у навчальному процесі загальної середньої школи **віртуальних навчальних спільнот**.

У зарубіжній та вітчизняній літературі частіше вживається поняття віртуальне навчальне середовище, під яким розуміють:

- «програмне забезпечення або платформу, яка застосовується для надання освітніх послуг» [3];

- «набір інтегрованих засобів навчання, які дозволяють управляти онлайн навчанням, забезпечуючи відповідний механізм керування, спостерігати за навчальним процесом учнів, оцінювати успішність навчання та надавати доступ до ресурсів» [4];

- «віртуальне середовище, в якому інформаційно-комунікаційні ресурси узгоджуються з процесами комунікації та діяльності, утворюючи деяку цілісність, інтегруються в єдину систему, за допомогою якої підтримується та спрямовується осмислене навчання [5];

- у віртуальному навчальному середовищі можна створювати і використовувати різні інформаційні ресурси, навчатися, залучаючи певні технологічні інструменти [2].

Віртуальне навчальне середовище створити легко, складнішим є перетворити дітей на активних учасників навчального середовища. Тому ми припускаємо, що створення віртуального навчального середовища на базі тих середовищ, які знайомі та цікаві учням, тобто віртуальних спільнот, забезпечить активність учасників такого «навчального процесу». Позитивним моментом, є те, що процес співпраці між учасниками не має обмежень ні в часі, ні у просторі, всім учасникам навчального процесу надається можливість полісинхронної професійної співпраці [2; 3]. Створення освітніх мереж, повноцінних навчальних сайтів, тематичних, предметних груп у соціальних мережах, постійне наповнення їх цікавою, корисною, навчальною інформацією, розповсюдження навчальної інформації невеликими порціями, дасть можливість розвиватися сучасному учню у зручний для нього час, у зручному місці, за власним темпом.

В основі побудови віртуального навчального середовища на базі віртуальних спільнот повинні лежати основні підходи до сучасного навчання: особистісно зорієнтований, діяльнісний, компетентнісний.

Особистісно зорієнтований підхід реалізується при створенні індивідуальних освітніх траєкторій. Індивідуальна освітня траєкторія – це персональний шлях реалізації особистісного потенціалу кожного учня в освіті [7]. Індивідуальні траєкторії дозволяють рухатися вперед відповідно до особистого темпу і готовності, мати можливість зупинитися і детально пропрацювати важку тему, замість того, щоб разом з усім класом освоювати нові горизонти з двійками в фундаменті. Освітнє середовище має давати постійний і індивідуалізований зворотний зв'язок на всі дії. Система оцінки не повинна бути агресивною і нав'язливою, як фінальні контрольні або випускні іспити. Діагностика повинна відбуватися безшовно з процесом навчання. Об'єктивний зворотний зв'язок повинен давати можливість учневі оцінювати свої досягнення по внутрішній шкалі – скільки зусиль це коштувало, скільки знань зажадало, наскільки вдалося проявити себе. Без цього внутрішнього компасу неможливо об'єктивно оцінити інтелектуальний прогрес і зрозуміти, в чи потрібному напрямі він рухається [6].

Діяльнісний підхід: учень учасник освітнього середовища, активність якого проявляється у спільній діяльності – обговоренні на форумах окремих питань, підтримці та веденні дискусії, реакції на критику, підтримці

спілкування, рецензуванні і коментуванні робіт один одного, формуванні спільнот, допомозі відстаючим.

Компетентнісний підхід: формування ключових та предметних компетентностей через зміст матеріалу, з яким працюють та через способи взаємодій у віртуальному просторі.

Таким чином доповнення традиційного навчального процесу ІКТ здатне зацікавити дітей навчанням, залучити до навчання впродовж цілого життя та підвищити рівень компетентності особистості. Перехід до більш компактних, гранульованих освітніх форматів та їх розповсюдження у віртуальному середовищі відкриє нові шляхи для навчання, що значно розширить можливості людини в наповненні всякого моменту її життя навчанням, взаємодією з іншими людьми і увагою до них. Створення віртуальних навчальних середовищ на базі віртуальних навчальних спільнот є перспективою над якою повинні працювати сучасні педагоги.

Література:

1. Войтків Г. В. Інформатизація уроків фізики – важливий напрям розвитку фізичної освіти / Г. Войтків, В. Сиротюк // Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер. : Педагогічні науки. - 2010. - Вип. 90. - С. 47-50.
2. Малицька І. Д. Віртуальні спільноти як інноваційні освітні середовища в системах освіти зарубіжних країн / І. Д. Малицька // Інформаційні технології в освіті. - 2013. - Вип. 15. - С. 276-283.
3. Шишкіна М.П. Тенденції розвитку та використання інформаційних технологій у контексті формування освітнього середовища / М.П. Шишкіна // Засоби і технології єдиного інформаційного освітнього простору: зб. наук. праць за ред. В.Ю. Бикова, Ю.О. Жука: Інститут засобів навчання АПН України. – К.: Атака, 2004. – С. 81-88.
4. Joint Information Systems Committee. - [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://www.jiscinfonet.ac.uk/InfoKits/effective-use-of-VLEs>
5. Tella S., Seppo. Virtual School in a networking Learning Environment // Ole Publications 1. – University of Helsinki, 1995
6. Манифест о цифровой образовательной среде.- [Електронний ресурс] . – Режим доступу:<http://manifesto.edutainme.ru/>
7. Індивідуальна освітня траєкторія.- [Електронний ресурс] . – Режим доступу:<http://ru.osvita.ua/school/method/2287/>